

Plenarinio posėdžio dokumentas

A8-0294/2017

11.10.2017

PRANEŠIMAS

Pagrindinių teisių aspektai romų integracijoje ES: kova su priešišku romams
(20177/2038(INI))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėja: Soraya Post

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	19
MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ	24
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	40
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE.....	41

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Pagrindinių teisių aspektai romų integracijoje ES: kova su priešišku romams (20177/2038(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis) ir į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV),
- atsižvelgdamas į ES sutarties preambulę, ypač į jos antrą ir ketvirtą–septintą įtraukas,
- atsižvelgdamas į, *inter alia*, ES sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 3 dalies antrą įtrauką ir 6 straipsnį,
- atsižvelgdamas į, *inter alia*, SESV 10 straipsnį ir 19 straipsnio 1 dalį,
- atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), paskelbtą Strasbūre 2007 m. gruodžio 12 d. ir kartu su Lisabonos sutartimi įsigaliojusią 2009 m. gruodžio mėn.,
- atsižvelgdamas į JT Generalinės Asamblėjos 1948 m. priimtą Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. Niujorke priimtą JT Vaiko teisių konvenciją, ypač į jos 3 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Generalinės Asamblėjos 2015 m. rugsėjo 25 d. priimtą JT rezoliuciją A/70/L.1 „Keiskime mūsų pasaulį. Darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m.“,
- atsižvelgdamas į Generalinės Asamblėjos 2005 m. lapkričio 1 d. priimtą JT rezoliuciją A/RES/60/7 dėl Holokausto aukų atminimo,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją,
- atsižvelgdamas į 2012 m. vasario 1 d. priimtą Europos Tarybos Ministrų Komiteto deklaraciją dėl didėjančio priešiško romams ir rasistinio pobūdžio smurto prieš romus Europoje,
- atsižvelgdamas į Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija bendrąją politikos rekomendaciją Nr. 13 dėl kovos su priešišku romams ir jų diskriminacija,
- atsižvelgdamas į Europos politinių partijų chartiją už nerasistinę visuomenę, kurią per savo 2017 m. kovo mėn. vykusią 32-ąją sesiją priėmė Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongresas,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 1985 (2014) dėl tautinių mažumų padėties ir teisių Europoje ir rezoliuciją

Nr. 2153 (2017) dėl romų ir klajoklių įtraukties skatinimo,

- atsižvelgdamas į Generalinio Sekretoriaus Thorbjorno Jaglando 2017 m. balandžio 11 d. pareiškimą dėl 10 tikslų per ateinančius 10 metų,
- atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 1958 m. Konvenciją dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje (Nr. 111),
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės¹,
- atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus²,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR³,
- atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo⁴,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 9 d. Tarybos rekomendaciją dėl romų veiksmingų integravimo priemonių valstybėse narėse, į 2016 m. gruodžio 8 d. Tarybos išvadas dėl romų integracijos proceso paspartinimo ir į 2016 m. spalio 13 d. Tarybos išvadas dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 14/2016,
- atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 15 d. Tarybos išvadas dėl ankstyvojo ugdymo ir priežiūros,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatus dėl romų integravimo (COM(2010) 0133, COM(2012) 0226, COM(2013) 0454, COM(2015) 0299, COM(2016) 0424), įskaitant Komisijos komunikatą „ES romų integracijos nacionalinių strategijų planas iki 2020 m.“ (COM(2011) 0173),
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Jaunimo garantijų iniciatyva ir Jaunimo užimtumo iniciatyva – padėtis po trejų metų“ (COM(2016) 0646),
- atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 20 d. Komisijos rekomendaciją „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“,

¹ OL L 180, 2000 7 19, p. 22.

² OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

³ OL L 315, 2012 11 14, p. 57.

⁴ OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

- atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl romų¹,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. balandžio 15 d. rezoliuciją „Tarptautinės romų dienos proga dėl priešiško romams Europoje bei romų genocido Antrojo pasaulinio karo metu atminimo dienos pripažinimo ES“²,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. gruodžio 13 d. rezoliuciją dėl pagrindinių teisių padėties Europos Sąjungoje 2015 m.³, ypač į jos 117–122 dalis dėl romų teisių,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros 2016 m. pagrindinių teisių ataskaitą,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros I ir II ES mažumų ir diskriminacijos tyrimus bei įvairius kitus tyrimus ir ataskaitas dėl romų,
- atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų specialiąją atskaitą Nr. 14/2016 „Romų integracijai skirtos ES politikos iniciatyvos ir finansinė parama: per pastarąjį dešimtmetį padaryta didelė pažanga, tačiau būtina dėti daugiau pastangų vietoje“,
- atsižvelgdamas į Eurobarometro tyrimą „Diskriminacija ES 2015 m.“,
- atsižvelgdamas į Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) ataskaitas ir rekomendacijas, įskaitant jos veiksmų planą romų ir sintų padėčiai ESBO erdvėje gerinti,
- atsižvelgdamas į stebėtojų ir pilietinės visuomenės organizacijų – pirmiausia Europos romų teisių centro, *Fundación Secretariado Gitano*, OSF, ERGO ir *Amnesty International* – ataskaitas ir rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į Kovos su priešišku romams aljanso (*Alliance against Anti-Gypsyism*) informacinį dokumentą priešiško romams klausimu,
- atsižvelgdamas į Europos politikos studijų centro ataskaitą „Kova su oficialiai įsigalėjusiu priešišku romams: atsakymai ir daug žadanti praktika ES ir pasirinktose valstybėse narėse“ (angl. *Combating Institutional Anti-Gypsyism: Responses and promising practices in the EU and selected Member States*),
- atsižvelgdamas į Berlyne naujai įsteigtą Europos romų meno ir kultūros institutą (ERIAC), kurio tikslas – nustatyti 12 milijonų Europos romų meninį ir kultūrinį paveldą, sudaryti sąlygas jų saviraiškai, tuo prisidedant prie kovos su priešišku romams,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A8-0294/2017),

¹ OL C 4E, 2011 1 7, p. 7. OL C 308E, 2011 10 20, p.73.OL C 199E, 2012 7 7, p. 112. OL C 468, 2016 12 15, p. 36. OL C 468, 2016 12 15, p. 157.

² OL C 328, 2016 9 6, p. 4.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0485.

- A. kadangi Europoje romams iki šiol neužtikrinamos žmogaus teisės;
- B. kadangi romai yra neatsiejama nuo Europos kultūros ir vertybių dalis, kadangi jie prisidėjo prie kultūrinio turtingumo, įvairovės, ekonomikos ir bendros ES istorijos;
- C. kadangi priešiškas romams yra konkreti rasizmo forma, rasine viršenybe pagrįsta ideologija, tam tikra diskriminacijos istoriškai subrandinta nužmoginimo ir oficialiai įsigalėjusio rasizmo forma, be kita ko, išreiškiama smurtu, neapykantą kurstančiomis kalbomis, išnaudojimu, stigmatizacija ir pačia akivaizdžiausia diskriminacija;¹
- D. kadangi nepaisant pastangų nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu lygmeniu nuolatinis ir struktūrinis priešiškas romams² aptinkamas visais Europos visuomenės lygmenimis ir kiekvieną dieną pasireiškia, pvz., asmenų ir institucijų aplaidumu, diskriminacija, nelygybe, galių atėmimu, menkinimu, kitoniškumu ir nepagrįstu kaltės suvertimu, stigmatizavimu, neapykantą kurstančiomis kalbomis ir smurto prieš juos nukreipimu, itin dideliu skurdu ir socialine atskirtimi; kadangi priešiškas romams didėja ir populiarėja politinės partijos, reiškiančios didelį priešišumą romams;
- E. kadangi valstybėse narėse su įvairių rūšių priešišku romams susiduriama beveik visų rūšių ir lygmenų viešųjų institucijų ir įstaigų darbe ir veikloje: dažniausiai jis pasireiškia nesugebėjimu užtikrinti romams lygių galimybių ar bet kokių sąlygų naudotis komunalinėmis paslaugomis, jų lygių teisių ir vienodo požiūrio paneigimu, neleidimu dalyvauti romams politikos kūrimo bei žinių sutelkimo procesuose, nepakankamu atstovavimu jiems visais visuomenės lygmenimis veikiančiose institucijose, diskriminacinių programų kūrimu ir netinkamu finansavimo galimybių naudojimu romų gyvenimo sąlygoms pagerinti;
- F. kadangi nesąmoningas priešiškas romams pastebimas net ir ES institucijų veikloje – juk daugybė ES programų ir lėšų, kurios galėtų palankiai paveikti romų gyvenimo sąlygas ir galimybes gyvenime, jų nepasiekia, arba jose romai simboliškai nurodomi kaip vieni iš naudos gavėjų, bet neatsižvelgiama į jų realijas ir diskriminaciją, su kuria jie susiduria;
- G. kadangi nesąmoningas priešiškas romams pastebimas ES *acquis*, nes jame neatsižvelgiama į realijas ir iššūkius, su kuriais susiduria romai, šimtmečiais patiriantys daugialypę diskriminaciją ir todėl negalintys naudotis tomis pačiomis teisėmis ir galimybėmis bei tokio pat lygio ES *acquis* apsauga, kaip kiti ES piliečiai;
- H. kadangi mūsų visuomenėje į romus nuolat žvelgiama globėjiškai tiek kalbos, tiek veiksmų atžvilgiu, pabrėžiant tik poreikį dėl romų įtraukties ar integracijos, nors iš tiesų reikia iš esmės keisti požiūrį; kadangi būtina mūsų visuomenėje užtikrinti jų galimybes visiškai naudotis pagrindinėmis teisėmis ir pilietybe;
- I. kadangi apie romus be perstojo kalbama kaip apie pažeidžiamus žmones, nors iš tikrųjų tai, jog romams neužtikrinamos jų neatimamos žmogaus teisės ir vienodas požiūris bei lygios galimybės, vienodos galimybės naudotis rūpyba, paslaugomis ir gauti

¹ Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija bendroji politikos rekomendacija Nr. 13 dėl kovos su priešišku romams ir jų diskriminacija.

² priešiškas romams kartais įvardijamas skirtingai, ir įvairiose valstybėse narėse retkarčiais naudojama šiek tiek kitokia sąvoka, pvz., priešiškas čigonams.

informacijos, galimybė kreiptis į teismą, naudotis švietimo, sveikatos priežiūros paslaugomis, gauti darbą, ir t.t., rodo, kad romai pažeidžiamais tampa visų pirma dėl diskriminacinių struktūrų, kurias kuria ir palaiko valdantieji; kadangi iš to matyti, jog atitinkamos valdžios institucijos nesilaiko savo įsipareigojimų, susijusių su jų žmogaus teisėmis;

Vieta visuomenėje ir dalyvavimas

1. pabrėžia, kad, siekiant priešintis pasąmoningam visuomenės konsensusui atskirti romus, siekiant kovoti su jų diskriminavimu bei socialine atskirtimi ir atsikratyti stereotipų, kurie šimtmečiais buvo kuriami ir stiprinami populiariojoje literatūroje, žiniasklaidoje, meno ir kalbų srityje, nepaprastai svarbu šviesti plačiąją visuomenę apie romų skirtingumą, jų istoriją, priešiško romams, su kuriuo jie susiduria kasdieniame gyvenime, mastą ir stiprumą; atsižvelgdamas į tai ragina valstybes nares priimti visišką atsakomybę už savo romų piliečius ir pradėti įgyvendinti ilgalaikes informavimo skatinimo ir tarpsektorines sąmoningumo ugdymo kampanijas;
2. mano, kad aktyvus ir prasmingas socialinis, ekonominis, politinis bei kultūrinis romų dalyvavimas yra labai svarbus veiksmingai kovojant su priešišku romams ir kuriant tokį svarbų tarpusavio pasitikėjimą visos visuomenės labui; pabrėžia šiuo klausimu Komisija ir valstybės narės yra bendrai atsakingos; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares parengti strategijas, apimančias tiek aktyvias, tiek reaktyvias priemones, paremtas realiomis sisteminėmis konsultacijomis su romų atstovais ir NVO, taip pat įtraukti juos į visais lygmenimis, įskaitant vietos lygmenį, pradėtų įgyvendinti pagrindinių programų ir projektų vykdymą, stebėseną ir vertinimą; ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti steigti nepriklausomas romų pilietines organizacijas ir viešąsias institucijas ir suteikti galių jauniems ir pažangiems romų lyderiams;

Susitaikymas ir pasitikėjimo ugdymas

3. siekiant sukurti labai svarbų tarpusavio pasitikėjimą, primygtinai ragina Komisiją ES lygmeniu įsteigti tiesos ir susitaikymo komisiją (kuri veiktų esamoje institucinėje sąrangoje arba kaip atskira įstaiga), kad būtų pripažintas šimtmečius trunkantis romų persekiojimas, atskirtis ir nepripažinimas, kad tai būtų užfiksuota oficialioje baltojoje knygoje ir vykdant šias užduotis pasitelkti Europos Parlamentą ir romų ekspertus;
4. ragina valstybes nares įsteigti nacionalines tiesos ir susitaikymo komisijas, kurios veiktų esamose institucinėse sąrangose arba kaip atskiros įstaigos, siekiant, kad būtų pripažintas šimtmečius trunkantis romų persekiojimas, atskirtis ir nepripažinimas, pasitelkti parlamentų narius, valstybės pareigūnus, teisininkus, romų atstovus, NVO ir visuomenines organizacijas, šiuos klausimus užfiksuoti baltojoje knygoje ir ragina valstybes nares romų istoriją įtraukti į istorijos programas mokyklose;
5. ragina valstybes nares paminėti romų holokausto aukas, rugpjūčio 2 d. laikyti Romų holokausto atminties diena ir nedelsiant tinkamai atlyginti holokaustą išgyvenusius žmonėms taikant supaprastintą procedūrą ir kartu vykdant informuotumo didinimo kampaniją; ragina Komisiją ir valstybes nares kiekvienais metais sausio 27 d. vykstančiuose minėjimuose, skirtuose Holokausto aukų atminimo dienai, paminėti ir romų aukas, taip pat to pageidaujantiems valstybės tarnautojams organizuoti mokymus apie romų holokaustą;

Veiksmingumo tikrinimas

6. reiškia susirūpinimą dėl to, kad, nors valstybėse narėse įgyvendinama keletas tikslinių programų, pagal daugumą pagrindinių programų, įskaitant finansuojamas iš struktūrinių fondų, pažeidžiamiausiai – ypač romai – pagalbos negauna; todėl atsižvelgdamas į tai ragina Audito Rūmus dar atidžiau ir reguliariai tikrinti ES programų, tokių kaip užimtumo ir švietimo programos, pvz., „Erasmus+“ ir Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI), veiksmingumą;
7. ragina Komisiją:
 - įvertinti ES programas ir finansavimo galimybes, kad būtų galima nustatyti, ar jos atitinka nediskriminavimo ir dalyvavimo reikalavimą, o prireikus nedelsiant imtis taisomųjų priemonių;
 - taikyti patikimą, į kokybę orientuotą, ilgalaikę stebėsenos ir finansinės apskaitos sistemą siekiant įvertinti valstybių narių veiksmus įgyvendinant ES programas;
 - į projekto stebėsenos ir vertinimo procesą aktyviai, veiksmingai ir skaidriai įtraukti romus, kuriems skirtas tas projektas;
 - užtikrinti, kad skundų nagrinėjimo mechanizmas taptų prieinamesnis ir skaidresnis gyventojams, nevyriausybinėms organizacijoms ir valdžios institucijoms, kad jos galėtų pranešti apie diskriminacinius ES fondus ir programas;
 - sustabdyti finansavimą tais atvejais, kai ES lėšos naudojamos netinkamai;
 - reformuoti ESIF, kad jis aktyviau teiktų finansinę paramą kovojant su priešišku romams, ir
 - išplėsti tokias finansavimo programas, kaip „Europa piliečiams“ ir Teisių, lygybės ir pilietišumo programa, pripažįstant svarbų pilietinės visuomenės stebėjimo organizacijų vaidmenį stebint priešišku romams reiškinį ir užtikrinant pagarbą pagrindinėms teisėms;
8. ragina Komisiją ir valstybes nares:
 - užtikrinti, kad atitinkami ES finansuojami veiksmai, galintys turėti poveikį romų bendruomenei, būtų integraciniai ir nukreipti prieš atskyrimą;
 - užtikrinti, kad segregacijos praktika būtų aiškiai apibūdinta ir neįtraukta į finansavimą;
 - gerinti finansavimo galimybes, siekiant užtikrinti, kad sukurtos švietimo ir užimtumo galimybės suteiktų realias ir tvarias priemones siekiant kovoti su ilgalaikiu nedarbiu, nes tai būtina norint oriai gyventi;
 - užtikrinti, kad visi turimi ištekliai būtų naudojami veiksmingai ir
 - padidinti ES lėšų įsisavinimo lygį, laikantis romų integracijos nacionalinėse strategijose nustatytą prioritetą;

9. ragina valstybes nares padidinti vietos ir nacionalinių valdžios institucijų veiklos koordinavimą siekiant pašalinti administracines ir politines kliūtis ir veiksmingai panaudoti ES lėšas romų, visų pirma vaikų, padėčiai pagerinti;
10. primena 2013 m. Tarybos rekomendaciją, kurioje nurodyta, kad palankesnės sąlygos norint skatinti socialinę įtrauktį ir kovoti su skurdu ir diskriminacija, be kita ko įskaitant, socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, pavyzdžiui, romų, integraciją, turėtų būti sudaromos kiekvienoje valstybėje narėje skiriant bent 20 proc. visų ESF išteklių investicijoms į žmones;

Lygių teisių užtikrinimas ir kova su priešišku romams vykdant švietimą

11. primena, kad mažumų teisės ir diskriminacijos draudimas yra neatskiriama pagrindinių teisių dalis, todėl jie patenka į ES vertybių, kurias reikia gerbti pagal ES sutarties 2 straipsnį, taikymo sritį; primena, kad pagal ES sutarties 7 straipsnį ES gali imtis veiksmų, jei yra aiškus pavojus, kad valstybė narė rimtai pažeidžia šias vertybes; pritaria tam, kad būtų priimtas tvirtas stebėsenos ir sankcijų mechanizmas siekiant užtikrinti pagrindinių teisių standartų laikymąsi, o tai bus labai naudinga romams, prasmingai kovojant su priešišku romams apraiškomis ir jų pagrindinių teisių pažeidimais;
12. remdamasis susirūpinimą keliančiais NVO ir stebėjimo organizacijų pranešimais, ragina valstybes nares:
 - įgyvendinti 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB ir užtikrinti jos vykdymą siekiant veiksmingai užkirsti kelią bet kokiai romų diskriminacijai ir ją panaikinti, taip pat užtikrinti, kad nacionaliniai, regioniniai ir vietiniai administraciniai teisės aktai nebūtų diskriminaciniai ir būtų išvengta atskyrimo praktikos,
 - įgyvendinti 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR ir užtikrinti jo vykdymą, nes jame numatytos priemonės, skirtos sėkmingai kovai su prieš romus nukreipta retorika bei smurtu,
13. ragina Komisiją teikti pagalbą valstybėms narėms, perkeliančioms ir įgyvendinančioms vienodo elgesio direktyvas, ir toliau inicijuoti pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš be išimties visas valstybes nares, kurios pažeidžia vienodo požiūrio direktyvas arba jų neperkelia į nacionalinę teisę ar neįgyvendina, pvz., Rasinės lygybės direktyvą (2000/43/EB)¹, Direktyvą dėl naudojimosi teise laisvai judėti ir gyventi (2004/38/EB)², Aukų teisių direktyvą (2012/29/ES)³, Tarybos pamatinį sprendimą (2008/913/TVR) dėl rasizmo ir ksenofobijos⁴, Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą (2010/13/ES)⁵ ir Tarybos direktyvą dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus (2004/113/EB)⁶, taip pat Direktyvą dėl vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje

¹ OL L 180, 2000 7 19, p. 22.

² OL L 158, 2004 4 30, p. 77.

³ OL L 315, 2012 11 14, p. 57.

⁴ OL L 328, 2008 12 6, p. 55.

⁵ OL L 95, 2010 4 15, p. 1.

⁶ OL L 373, 2004 12 21, p. 37.

(2000/78/EB)¹;

14. ragina Komisiją ir Tarybą bandyti ištrūkti iš aklavietės ir vėl pradėti derybas dėl kovos su diskriminacija direktyvos;
15. smerkia tai, kad kai kurios valstybės narės neigia savo romų tautybės piliečių nelygybę, stokoja politinės valios spręsti savo negebėjimo užtikrinti romams pagrindines teises ir galimybę jomis naudotis problema, o dėl struktūrinio rasizmo sukeltos socialinės atskirties kaltina juos pačius;
16. ragina valstybes nares:
 - aiškiai pasmerkti ir taikyti sankcijas už romų holokausto paneigimą ir neapykantą kurstančias kalbas politikams ir valstybės pareigūnams visais lygmenimis ir visose žiniasklaidos priemonėse, nes jie tiesiogiai stiprina priešiškus romams visuomenėje,
 - imtis papildomų priemonių siekiant užkirsti kelią prieš romus nukreiptam neapykantos kurstymui, jį pasmerkti ir su juo kovoti, taip pat pasitelkiant kultūrinį dialogą;
17. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares intensyviau bendradarbiauti su NVO, kad būtų teikiami geriausios patirties mokymai, kaip mažinti išankstinį nusistatymą, taip pat vykdyti veiksmingas kovos su neapykantą kurstančiomis kalbomis kampanijas, šiuo atžvilgiu nustatant konkrečius NVO partnerių poreikius ir susijusius reikalavimus; ragina Komisiją paraginti pilietinę visuomenę stebėti ir teikti ataskaitas, susijusias su neapykantą kurstančiomis kalbomis, neapykantos nusikaltimais ir holokausto neigimu valstybėse narėse;
18. ragina Parlamento Pirmininką pasmerkti ir bausti Parlamento narius, kurių retorika yra šmeižikiška, rasistinė ar ksenofobiška, arba tokį elgesį Parlamente;
19. apgailestauja, kad pažeidžiama romų laisvo judėjimo teisė; ragina valstybes nares pripažinti, kad pagrindiniai ES principai turi būti taikomi visiems jos piliečiams, o laisvo judėjimo direktyvoje draudžiami kolektyviniai asmenų išsiuntimai ir bet koks skirstymas pagal rasinę priklausomybę; ragina kilmės valstybes nares prisiimti atsakomybę už kovą su visų jų piliečių skurdu ir atskirtimi, o atvykimo valstybes nares stiprinti bendradarbiavimą tarpvalstybiniu mastu kovojant su diskriminacija ir išnaudojimu ir užkirsti kelią tolesnei atskirčiai atvykimo šalyje;
20. ragina valstybes nares spręsti romų pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų diskriminacijos problemą migracijos srityje; primena, kad valstybės narės priima prieglobsčio prašytojus iš Vakarų Balkanų šalių, kuriose statistiniu požiūriu yra daug romų iš Serbijos ir Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, ir kad tai gali būti susiję su konkrečiais veiksniais, turinčiais įtakos ten esančiai romų bendruomenei; ragina įtraukti atskirą skyrių dėl persekiojimo, susijusio su priešišku romams kilmės šalyse, į informaciją apie konkrečias šalis;
21. reiškia didelį susirūpinimą dėl pilietybės neturinčių romų skaičiaus Europoje, dėl jo masto romams visiškai paneigiamos galimybės gauti socialines, švietimo ir sveikatos

¹ OL L 303, 2000 12 2, p. 16.

priežiūros paslaugas ir jie nustumiami į patį visuomenės pakraštį; ragina valstybes nares užkirsti kelią bepilietybei ir užtikrinti, kad pagrindinėmis žmogaus teisėmis galėtų naudotis visi;

22. ragina valstybes nares nediskriminuojant vykdyti gimimo liudijimų išdavimo politiką ir užtikrinti visų savo piliečių tapatybės nustatymą, siekiant, kad romams nebūtų užkirstos galimybės gauti visas būtinausias pagrindines paslaugas; ragina valstybes nares nedelsiant imtis taisomųjų priemonių, sustabdyti diskriminacinę gimimo liudijimų išdavimo politiką ir per savo vietos valdžios institucijas imtis aktyvių veiksmų siekiant užtikrinti, kad būtų registruojamas kiekvienas vaikas; ragina Komisiją įvertinti ir stebėti padėtį valstybėse narėse ir dalytis gerąja patirtimi dėl asmenų, kurių pilietybė nepripažinta ir kurie neturi galimybės gauti asmens dokumento, tapatybės nustatymo ir apsaugos ir pradėti informuotumo didinimo kampaniją apie gimimo liudijimų išdavimo svarbą;
23. reiškia itin didelį susirūpinimą dėl to, kad romai neturi lygių galimybių gauti su sveikata susijusios informacijos, naudotis paslaugomis ir priežiūra, daugelis jų neturi sveikatos draudimo kortelių, taip pat dėl rasinio smurto prieš juos; ragina valstybes nares imtis veiksmingų priemonių šalinant bet kokias kliūtis, trukdančias naudotis sveikatos priežiūros sistema; prašo valstybių narių prirėikus užtikrinti romų sveikatos priežiūros tarpininkų programų finansavimą, didinti informuotumą sveikatos priežiūros srityje ir pagerinti galimybes gauti skiepavimo ir prevencinės sveikatos priežiūros paslaugas romų bendruomenėse;
24. yra susirūpinęs dėl romų moterų diskriminacijos, nes jos dažnai laikomos atskirtose standartų neatitinkančiose gimdymo palatose ir susiduria su fiziniu smurtu, nesirūpinimu, nepakankama medicinos darbuotojų priežiūra ir netinkamu elgesiu, kai mėgina naudotis lytinėmis ir reprodukcinėmis sveikatos priežiūros paslaugomis, taip pat dažnai negali pasinaudoti mobilieisiais sveikatos patikrinimais; primygtinai ragina valstybes nares nedelsiant šiuo tikslu įdiegti stebėsenos ir koregavimo mechanizmą ir užtikrinti, kad etikos principus pažeidžiantys medicinos darbuotojai būtų patraukti atsakomybėn; ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų, kad būtų skatinamas tvarus ir visapusiškas romų tautybės moterų gebėjimų stiprinimas, kad būtų sukurtos specializuotos struktūros, pvz., informacijos punktai, kuriuose būtų teikiama speciali informacinė medžiaga apie sveikatą, taip pat teikiama reikiama parama visuomenės sveikatos iniciatyvoms;
25. ragina valstybes nares teikti pirmenybę vaikams, įgyvendinant ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą, ypač suteikiant romų vaikams galimybę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, turėti orias gyvenimo sąlygas ir naudotis švietimo paslaugomis; pabrėžia, kad kova su romų vaikų neraštingumu yra esminis veiksnys siekiant geresnės romų integracijos ir įtraukties, taip kitoms kartoms užtikrinant geresnes galimybes įsidarbinti;
26. ragina valstybes nares pasmerkti priverstinę sterilizaciją ir skirti kompensacijas romų tautybės moterims, patyrusioms sistemiską valstybės remiamą sterilizaciją, įskaitant viešą atsiprašymą šio nusikaltimo žmoniškumui aukoms;
27. yra nepaprastai susirūpinęs dėl reiškinių, kai romų vaikai neteisėtai atimami iš savo tėvų; ragina valstybes nares nedelsiant tirti tokius atvejus ir imtis tinkamų priemonių,

kad būtų užkirstas kelias šiems atvejams;

28. smerkia tai, kad valstybės narės neužtikrina romams vienodų teisių kreiptis į teismą ir jų lygybės prieš įstatymą; tai matyti iš:

- nepakankamų arba nepriimtinais lėtų teisingumo užtikrinimo procedūrų, skirtų asmenims, nukentėjusiems nuo neapykantos nusikaltimų, visų pirma nusikaltimų, kuriuos vykdo policijos pareigūnai,
- neproporcingos romų kriminalizacijos ir kalinimo,
- pernelyg intensyvaus policijos darbo (etninis klasifikavimas, perteklinės kratos, nepagrįsti reidai romų gyvenvietėse, savavališkas turto areštas ir sunaikinimas, per didelis jėgos naudojimas arešto metu, užpuolimai, grasinimai, žeminantis elgesys, fizinis išnaudojimas ir teisių paneigimas policijos tardymo ir kardomojo kalinimo metu),
- ir nepakankamo policijos darbo nagrinėjant prieš romus įvykdytus nusikaltimus, teikiant mažai arba beveik neteikiant jokios pagalbos, apsaugos (pvz., nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis ir smurto šeimoje atvejais) arba tiriant nusikaltimus, apie kuriuos pranešė romai;

29. ragina valstybes nares:

- užtikrinti, kad visi piliečiai būtų lygūs prieš įstatymą ir kad visi asmenys turėtų lygias galimybes kreiptis į teismą ir galimybę naudotis procesinėmis teisėmis,
- rengti privalomus žmogaus teisėmis paremtus ir į paslaugumą orientuotus vidaus mokymus visų lygmenų teisėsaugos pareigūnams ir teismų sistemos tarnautojams,
- nustatyti ir tirti neapykantos nusikaltimus, įskaitant nusikaltimus, kurių motyvas yra priešiškas romams, ir teikti gerą patirtį šiuos nusikaltimus nustatant ir tiriant,
- steigti kovos su neapykantos nusikaltimais padalinius, teikiant žinias apie priešišumą romams policijos pajėgose,
- skatinti atitinkamą policijos veiklą, o policijos pareigūnų nusižengimų atvejais taikyti sankcijas,
- įdarbinti ginčų sprendimo specialistus darbui su policija,
- skatinti aktyviai įdarbinti romus kaip policijos pajėgų narius,
- užtikrinti, kad pagalbos nukentėjusiesiems programose būtų numatyti konkretūs romų poreikiai ir kad jiems būtų padedama pranešti apie nusikaltimus bei teikti skundus,
- toliau vykdyti programą JUSTROM, bendrą Komisijos ir Europos Tarybos projektą dėl romų moterų teisės kreiptis į teismą, ir išplėsti jos geografinę aprėptį,
- visiškai įgyvendinti ES kovos su prekyba žmonėmis direktyvą ir sutvirtinti policijos bei teismų bendradarbiavimą kovojant su prekyba žmonėmis, taip pat

- visiškai įgyvendinti Direktyvą 2011/93/ES¹ siekiant užkirsti kelią vaikų seksualinei prievartai ir jų išnaudojimui ir su šiais reiškiniais kovoti, taip pat apsaugoti aukas;
- 30. ragina Europos policijos koledžą (angl. CEPOL) toliau teikti mokymus pagrindinių teisių srityje ir atitinkamai geriau informuoti policijos pajėgas šiais klausimais įvairiuose sektoriuose;
- 31. reiškia didelį susirūpinimą dėl paplitusios romų diskriminacijos būsto srityje, kuriai būdinga diskriminacinė nuomos ir nuosavybės rinka ir socialinio būsto sistema, priverstinis iškeldinimas ir romų namų griovimas nesuteikiant tinkamo alternatyvaus būsto, romų perkėlimas į segreguotas stovyklas ir prieglaudas be būtiniausių paslaugų, sienų įrengimas aplink romų gyvenvietes ir valdžios institucijų negebėjimas užtikrinti visapusišką kasdienę romų prieigą prie geriamojo vandens ir kanalizacijos sistemų;
- 32. ragina valstybes nares imtis veiksmingų priemonių, kad būtų užtikrintas vienodas požiūris į romų aprūpinimą būstu, visiškai išnaudojamos ES lėšos siekiant pagerinti romų būsto padėtį, visų pirma skatinant kovą su segregacija, panaikinant bet kokią teritorinę segregaciją ir skatinant bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą bei ESIF remiamas integruotas teritorines investicijas, taip pat įgyvendinant nuoseklią viešojo būsto politiką; primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti galimybę naudotis su būstu susijusiomis komunalinėmis paslaugomis, pvz., vandens, elektros energijos ir dujų tiekimo, ir infrastruktūra, laikantis nacionalinės teisės reikalavimų;
- 33. ragina Komisiją pripažinti savo kompetenciją rasiniu požiūriu motyvuoto priverstinio iškeldinimo klausimu; ragina valstybes nares užtikrinti, kad priverstinio iškeldinimo atveju būtų visiškai laikomasi Sąjungos teisės aktų ir kitų tarptautinių žmogaus teisių įsipareigojimų, pvz., Europos žmogaus teisių konvencijos; be to ragina didinti kovos su segregacija ekspertų valstybėse narėse, kurioms tai aktualiausia, skaičių ir prieinamumą, siekiant padėti valdžios institucijoms užtikrinti, kad Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšomis būtų veiksmingai skatinama kova su segregacija, taip pat ragina skirti Europos socialinio fondo (ESF) ir Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšų kovos su teritorine segregacija priemonėms;
- 34. teigiamai vertina aktyvias iniciatyvas, kuriomis siekiama pagerinti romų padėtį miestuose. pripažįsta iniciatyvą „Eurocities“, kurioje renkami įrodymai apie romų padėtį miestuose, pateikiant planus, kuriuose nagrinėjami miestuose gyvenančių romų bendruomenių ypatumai, iššūkiai, su kuriais jie susiduria, ir miesto atsakas į juos;
- 35. apgailestauja dėl užsitęsios segregacijos mokyklose, įskaitant romų vaikų pernelyg didelę dalį vadinamosiose specialiosiose mokyklose, vien tik romų mokyklose, atskirose klasėse, konteinerių mokyklose ir t. t.; ragina valstybes nares parengti ir vykdyti kovos su segregacija ir kitas veiksmingas priemones užtikrinant vienodą požiūrį ir visapusiškas galimybes romų vaikams naudotis aukštos kokybės ir pagrindiniu švietimu, taip pat užtikrinti, kad visi romų vaikai baigtų bent privalomojo ugdymo programas; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad svarbu išnagrinėti mokyklos nebaigimo priežastis, visų pirma, kaip prie to prisidėjo priešiškas romams; be to, ragina valstybes nares ieškoti naujų būdų siekiant sumažinti esamą atotrūkį vykdant suaugusiųjų mokymąsi, profesinį švietimą ir mokymą, taip pat neformalųjį mokymąsi

¹ OL L 335, 2011 12 17, p. 1.

bei savišvieta; primygtinai teigia, kad šių veiksmų turi būti imtasi atkreipiant dėmesį į tarpsektorinę diskriminaciją, įtraukiant romų ekspertus ir mokyklų tarpininkus, ir užtikrinant reikiamus išteklius;

36. mano, kad romų diskriminacija užimtumo srityje kelia nerimą ir yra nepriimtina, nes jai dažniausiai būdingas ilgalaikis nedarbas, nefiksuoto darbo laiko sutartys, mažų garantijų darbo sąlygos be medicininio ir socialinio draudimo arba pensijų sistemos, darbo rinkos kliūtys (su kuriomis susiduria net romai, turintys tretinį išsilavinimą) ir perkvalifikavimo galimybių stoka; todėl primygtinai ragina valstybes nares imtis veiksmingų priemonių siekiant užtikrinti vienodą požiūrį į romus, jiems patenkant į darbo rinką, ir užimtumo galimybes ir panaikinti tiesiogines bei netiesiogines kliūtis, įskaitant diskriminaciją;
37. ragina valstybes nares bendradarbiauti su privačiuoju sektoriumi remiant romų užimtumo ir verslo galimybes, visų pirma augančių technologijų sektoriuose; ragina valstybes nares ambicingai ištirti, kaip naujos technologijos gali padėti vykdyti socialinę ir ekonominę romų įtrauktį ir kovoti su priešišku romams ir prisidėti prie šių veiksmų; pabrėžia regioninės plėtros svarbą užtikrinant tvarių darbo vietų kūrimą mažiausiai išsivysčiusiuose regionuose;
38. ragina valstybes nares skatinti politiką, kuri, kaip įrodyta, turi labai teigiamą poveikį, pvz., profesinis mokymas ir mokymas darbo vietoje, individualios konsultavimo paslaugos, savarankiškas darbas, socialinio verslumo ir pirmosios darbo patirties programos, taip siekiant skatinti romų dalyvavimą darbo rinkoje ir užkirsti kelią skurdo perdavimui romų bendruomenėse iš kartos į kartą;
39. smerkia daugialypių ir susikertančių formų diskriminaciją, dažnai yra paslėptą arba užmaskuotą, romų moterų atžvilgiu; pabrėžia, kad rengiant politikos kryptis, skirtas kovai su vienu diskriminacijos pagrindu, reikėtų atkreipti dėmesį į konkrečių grupių, dažniausiai patiriančių daugialypę diskriminaciją, padėtį; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares ypatingą dėmesį skirti romų, patiriančių daugialypę ir tarpsektorinę diskriminaciją, išsilavinimo gerinimui, dalyvavimui, galimybėms įsidarbinti, turėti būstą, naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir jų diskriminacijos prevencijai ir į ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą po 2020 m. įtraukti konkrečias jiems skirtas programas;
40. susirūpinęs atkreipia dėmesį, kad romų moterys patiria daugialypę ir tarpsektorinę diskriminaciją todėl, kad jos moterys, ir todėl, kad priklauso romų etninės mažumos grupei, taigi jos yra nepalankioje padėtyje, kai kalbama apie dalyvavimą visuomenėje visais lygmenimis ir kai siekia gauti pagrindines paslaugas ir išteklius; pabrėžia, kad romų moterų ir mergaičių, neturinčių asmens tapatybės dokumentų, diskriminacija yra dar didesnė; pabrėžia, kad siekiant pagerinti romų moterų ir mergaičių padėtį reikia konkrečių ir tikslinių nediskriminacinių politikos priemonių, kuriomis būtų užtikrintos vienodos galimybės įsidarbinti ir mokytis, įskaitant visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, ir būtų užtikrintas kokybiškas būstas, kuris yra labai svarbus gerinant jų gyvenimo sąlygas ir kovojant su skurdu bei atskirtimi;
41. ragina valstybes nares užtikrinti, kad į nacionalines romų integracijos strategijas (NRIS) būtų įtrauktas konkretus skyrius apie moterų teises ir lyčių lygybę, ir kad kiekviename jų skyriuje būtų numatytos lyčių aspekto integravimo priemonės, kuriomis siekiama

skatinti moterų teises ir lyčių lygybę, visų pirma skiriant lėšas, taip atsižvelgiant į Tarybos išvadas dėl ES romų integracijos nacionalinių strategijų plano, kuriose teigiama, kad „lyčių aspektą reikia taikyti visose romų įtraukčiai didinti skirtose politikos srityse ir veiksmuose“; ragina valstybių narių vyriausybes ir vietos valdžios institucijas įtraukti romų tautybės moteris rengiant, įgyvendinant, vertinant ir stebint NRIS; pabrėžia, kad reikia pagal lytį suskirstytus duomenis sistemingai rinkti ir reguliariai analizuoti, ir ragina Komisiją ir valstybes nares įvertinti, ar įgyvendinant politikos kryptis pasiekta norimos pažangos romų tautybės moterų ir mergaičių atžvilgiu, ir imtis veiksmų, jeigu pažanga nepakankama; ragina Komisiją remti lyčių lygybės skatinimą įgyvendinant visus strategijos „Europa 2020“ aspektus pagal 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategiją;

42. ragina valstybes nares atsižvelgti į ypatingus iššūkius, su kuriais susiduria romų tautybės moterys ir mergaitės dėl ankstyvų ir priverstinių santuokų ir dėl išpuolių prieš jų fizinę neliečiamybę, ir skatinti bei remti duomenų apie teises ir kitas nacionaliniu lygmeniu taikomas priemones, skirtas romų moterų ir mergaičių smurto prevencijai ir kovai su juo, rinkimą ir sklaidą;
43. ragina įmones ir vietos valdžios institucijas kurti mokymo programas ir darbo galimybes romų moterims;
44. ragina vyriausybes skatinti ir remti veiksmingą romų moterų dalyvavimą viešajame ir politiniame gyvenime;
45. mano, kad lygybės institucijos yra labai svarbios informuojant romus apie jų teises ir padedant jiems pasinaudoti savo teisėmis ir pranešti apie diskriminacijos atvejus; ragina Komisiją ir valstybes nares nustatyti standartus, pagal kuriuos lygybės institucijoms būtų užtikrinama pakankamai galių ir išteklių, kad jos galėtų stebėti priešiško romams atvejus ir imtis veiksmų; ragina valstybes nares remti lygybės institucijų darbą ir institucinius gebėjimus skatinti lygias galimybes, suteikiant joms pakankamus išteklius, kad jos galėtų veiksmingai teikti teisinę ir teisminę pagalbą ir remti jų darbą samdant teisininkus romus, kad būtų lengviau pranešti apie pažeidimų atvejus;
46. reiškia susirūpinimą dėl to, kad romai menkai dalyvauja kaip vietos, regioninių ir nacionalinių valdžios institucijų partneriai arba jose posėdžiaujantys atstovai, taip pat dėl to, kad vyriausybės jiems neužtikrina galimybės visapusiškai naudotis pilietyste; pripažįsta esminį pilietinės visuomenės vaidmenį šioje srityje; ragina atitinkamas nacionalines ir vietos valdžios institucijas, ES, Europos Tarybą ir NVO aktyviau bendradarbiauti; ragina ES ir valstybių narių valdžios institucijas ir politines partijas aktyviai skatinti romų politinį dalyvavimą ir įgalinimą, taip pat jų įdarbinimą viešojo administravimo institucijose; ragina parengti romų įgalinimo programas, taip pat programas, kuriomis siekiama didinti ir užtikrinti ilgalaikį romų tarpsektorinį atstovavimą vietos, regioninių ir nacionalinių vyriausybių veikloje; ragina Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad būtų didinamas romų moterų dalyvavimas politikoje ir sprendimų priėmimo procesuose;
47. ragina valstybes nares visiems pareigas atliekantiems ir atsakingiems už tinkamą ES ir valstybių narių teisės aktų įgyvendinimą viešųjų institucijų tarnautojams rengti privalomus praktinius tarpsektorinius mokymus pagrindinių teisių ir nediskriminavimo srityje, kad jie įgytų būtinų žinių ir įgūdžių ir galėtų teikti paslaugas visiems piliečiams,

atsižvelgdami į žmogaus teises;

48. atsižvelgdamas į žiniasklaidos įtaką formuojant nuomonę apie etnines mažumas, ragina valstybes nares:
- rengti privalomus mokymus viešojo transliavimo ir žiniasklaidos priemonėse dirbantiems asmenims siekiant padidinti jų informuotumą apie romams aktualias problemas, diskriminaciją ir žalingus stereotipus,
 - skatinti įdarbinti romus viešojoje žiniasklaidoje ir
 - skatinti atstovavimą romams viešosios žiniasklaidos tarybose;
49. siekiant sėkmingai šalinti priešiško romams vyravimo, ragina valstybes nares į savo mokyklinio ugdymo programas įtraukti privalomą žmogaus teisių, demokratinio pilietiškumo ir politinio raštingumo mokymą visais lygmenimis, taip panaikinti romų nesaugumą dėl tapatybės, sustiprinti jų pasitikėjimą savimi, gebėjimą naudotis lygiomis teisėmis ir jų reikalauti;
50. yra labai susirūpinęs dėl lėšų mažinimo viešajame sektoriuje, nes tai labai paveikė valstybės ir valstybės finansuojamų nevyriausybinių organizacijų veiklą skatinant romų lygybę ir apribojo šių projektų pasiekiamumą; pabrėžia, kad valstybė ir jos institucijos atlieka esminį vaidmenį skatinant lygybę, todėl negali būti pakeičiamos;

Romų integracijos nacionalinės strategijos

51. susirūpinęs pabrėžia, kad investuotos pastangos, finansinės priemonės ir daugelis Europos ir nacionalinių programų bei lėšų, skirtų romų bendruomenei, neturėjo reikšmingos įtakos jų gyvenimo sąlygų gerinimui ir nepasiekta pažangos skatinant romų integraciją, ypač vietos lygmeniu; todėl siekiant kovoti su romų marginalizacija, diskriminacija ir atskirtimi, norint pagreitinti romų integracijos procesą ir kovoti su priešišku romams ragina valstybes nares:
- parengti plataus užmojo nacionalines romų integracijos strategijas, atlikti daugiau mokslinių tyrimų, susijusių su sėkminga vietos patirtimi ir programomis, kuriose aktyviai dalyvauja romai, kad būtų atskleista padėtis, realijos ir iššūkiai, su kuriais jie susiduria, ypač daug dėmesio skiriant kovai su priešišku romams ir jo padariniams, siekiant sukurti palankesnę, išsamų ir visapusišką požiūrį į problemą, taigi ne tik nagrinėti socialinį ir ekonominį aspektą, bet ir kovoti su rasizmu, kartu skatinant tarpusavio pasitikėjimą,
 - visiškai įgyvendinti nacionalines romų integracijos strategijas,
 - įvertinti jų veiksmingumą ir jas reguliariai atnaujinti, apibrėžti aiškius veiksmus, pritaikytas priemones ir nustatyti išmatuojamus tikslus bei etapus,
 - glaudžiai bendradarbiauti su visais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant regioninius ir vietos subjektus, akademines, privačiojo sektoriaus, visuomenines organizacijas ir NVO, taip pat aktyviai įtraukti romus;
 - toliau tobulinti duomenų rinkimo, vietoje taikomas finansines ir į kokybę orientuotas

stebėsenos ir ataskaitų teikimo metodikas, nes jomis paremtos veiksmingos įrodymais grindžiamos politikos kryptys ir jos gali prisidėti prie taikomų strategijų, veiksmų ir priemonių veiksmingumo gerinimo, taip pat padėti nustatyti, kodėl programų ir strategijų rezultatai neatitinka lūkesčių;

- suteikti galių nacionaliniams romų informaciniams punktam užtikrinant, kad jie turėtų tinkamus įgaliojimus, būtinus išteklius ir tinkamas darbo sąlygas, kad galėtų atlikti savo koordinavimo užduotis;

Kova su priešišku romams kaip prioritetu patobulintoje strategijoje po 2020 m.

52. teigiamai vertina Komisijos pastangas ir daugelį jos parengtų naudingų priemonių ir fondų, taip pat tai, kad ji pradėjo įgyvendinti ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą po 2020 m., ir ragina valstybes nares priimti nacionalines strategijas;
53. ragina Komisiją:
 - išplėtoti ES romų integracijos nacionalinių strategijų planą po 2020 m., remiantis Audito Rūmų, FRA, NVO, stebėjimo organizacijų ir ir visų susijusių suinteresuotųjų asmenų išvadomis ir rekomendacijomis, kad šis planas būtų patobulintas, atnaujintas ir jį taikant būtų laikomasi dar labiau visuotinio požiūrio;
 - ES programoje po 2020 m. dėmesio skirti ne tik romų socialinei įtraukčiai, bet ir priešišku romams problemai, ir įtraukti nediskriminavimo rodiklius švietimo, užimtumo, būsto, sveikatos ir kt. srityse, nes priešiškus romams kenkia sėkmingam romų integracijos nacionalinių strategijų įgyvendinimui;
 - priešiskumą romams laikyti horizontalia problema ir bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, FRA ir NVO parengti praktinių kovos su priešišku romams veiksmų sąvadą valstybėms narėms;
 - baigti kurti atitinkamų Komisijos tarnybų Romų reikalų darbo grupę įsteigiant Komisijos narių lygmens projektų grupę romų klausimams spręsti, kurioje būtų suburti visi susiję Komisijos nariai, dirbantys lygių teisių ir nediskriminavimo, pilietiškumo, socialinių teisių, užimtumo, švietimo ir kultūros, sveikatos, būsto ir šių sričių išorės aspektų srityse, siekiant užtikrinti nediskriminacinių ir papildomumu pagrįstų ES fondų ir programų kūrimą;
 - sutvirtinti ir papildyti Komisijos kovos su diskriminacija ir romų koordinavimo tarnybos darbą sustiprinant komandą, skiriant reikiamų išteklių ir samdant daugiau darbuotojų, kad būtų pakankamai pajėgumų siekiant kovoti su priešišku romams, didinti informuotumą apie romų holokaustą ir skatinti holokausto aukų atminimą;
54. ragina ES institucijas įtraukti romų teises į išorės santykius; primygtinai reikalauja, kad šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse būtų kovojama su priešišku romams ir remiamos romų teisės;
55. ragina Komisiją ir valstybes nares taikyti ir veiksmingai skleisti priešiskumo romams apibrėžtį, kurią yra nustačiusi Europos komisija kovai su rasizmu ir netolerancija, taip užtikrinant, kad valdžios institucijoms būtų pateikiamos aiškios gairės;

56. ragina visas Parlamento frakcijas ir valstybių narių politines partijas laikytis Europos politinių partijų chartijos už nerasistinę visuomenę ir prašo jų reguliariai atnaujinti savo įsipareigojimus ir smerkti neapykantą kurstančias kalbas bei bausti už jas;
57. ragina Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą parengti studiją apie priešišumą romams ES ir šalyse kandidatėse, ir atliekant savo darbą, susijusį su romų klausimais, ypatingą dėmesį skirti priešiškumui romams ir stebėti šį priešišumą visose susijusiose srityse;
58. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms bei parlamentams, Europos Tarybai ir Jungtinėms Tautoms.

AIŠKINAMOJI DALIS

Romams¹ prašome duoti ne daugiau, bet ir ne mažiau, nei prašytume duoti didžiajai visuomenės daliai.

Tai, kaip ne vieną šimtmetį elgiamasi su romais, nesuvokiama ir neleistina.

Jie negali naudotis savo žmogaus teisėmis. Jiems teko patirti vergovę, jų buvo išsižadama, jie buvo persekiojami, naikinami, o visuomenės priešiško romams nesustabdė net ir mūsų visuomenių emancipacija. Priešiškas romams – tai įsitikinimas, kad romai yra nevisaverčiai, ne tokie gabūs, neturintys ateities ar valios pasivyti ne romus, netinkami būti gerais šalių, kuriose gyveno šimtmečiais, piliečiais; be to, priešiškas romams – tai ir šiuo įsitikinimu grindžiami veiksmai.

Kaip priešiškas romams atrodo praktikoje? Remiantis stereotipais, jei romai elgetauja, tai burdamiesi į nusikaltėlių gaujas arba tokioje padėtyje atsiduria dėl to, kad iš prigimties yra tinginiai. Jei romų tėvų atžala šviesaus gymio, tai vaikas tikriausiai pagrobtas. Jei jų vaikai nelanko mokyklos, tai todėl, kad jie nekenčia disciplinos ir nenori prisitaikyti. Jei jie priversti gyventi segreguotoje žiurkių apniktoje romų stovykloje be geriamo vandens, higienos sąlygų ir šildymo, tai nieko baisaus, nes jie taip gyventi įpratę. Pagaliau, jei jų namai nugriaunami jiems nesuteikiant kito būsto, ir tai yra normalu: jie gali gyventi šaldami, nes turi šiurkštesnę odą. Taip mąstyti išmokstame augdami ir įsiliejame į visuomenei priimtino politškai įsigalėjusio oficialaus nužmoginimo procesą.

Svarbus ne tik priešiškas romams, kurį išreiškiame jausmais, bet ir žodžiai, kuriais jį išreiškiame: į romus neturėtų būti žvelgiamai kaip į pažeidžiamus žmones. Jei žmonėms neužtikrinamos pagrindinės žmogaus teisės ir vienodas požiūris, jie neturi galimybių naudotis rūpyba, paslaugomis ir gauti informacijos, ne jie yra pažeidžiami – tokiais tampama dėl diskriminacinių struktūrų, kurias kuria ir palaiko valdantieji.

Reikalaujame liautis su romais elgtis globėjiškai – tiek žodžiais, tiek darbais. Kadangi žodžiai svarbūs, reikalaujame keisti kalbėjimo apie juos būdą. Kad romai galėtų būti įtraukti ar integruoti, jiems turėtų būti užtikrinamos jų pagrindinės teisės ir jie turėtų turėti galimybę jomis naudotis. Prašoma tik tiek – bet ir nemažiau.

Itin ilgai delsei politikai tokią pat atsakomybę turi prisiimti ir už savo romų tautybės piliečius. Priešingu atveju neapykantos kurstymo paženklinta politinė retorika toliau nuodys mūsų visuomenes, o juk dauguma mūsų tikisi, kad jos bus pagrįstos pagarbos, tolerancijos ir atvirumo vertybėmis.

Priešiškas romams skaičiais

Kad parodytų, koks didelis priešiško romams poveikis ir kokie skaudūs jo padariniai, pranešėja norėtų atkreipti dėmesį į naujausio Europos tyrimo išvadas ir mokslinių tyrimų rezultatus.

¹ Žodis „romai“ vartojama kaip skėtinė sąvoka, apimanti įvairias susijusias grupes visoje Europoje – nesvarbu, ar jos sėslios, ar ne – pvz., romus, klajoklius, sintus, manušus, kalus, romanišelius, bojašus, aškalius, egiptiečius, jenišus, domus ir lomus, kurių kultūra ir gyvenimo būdas gali skirtis.

Kadangi nuoširdaus ryžto kovoti su priešišku romams buvo stokojama dešimtmečiais, daugumos romų gyvenimas Europoje nykus ir be ateities perspektyvų.

Nors Europos visuomenė vis labiau įsigali įvairovė, Eurobarometro tyrime „Diskriminacija ES 2015 m.“¹ aiškiai pažymima, kad 20 proc. respondentų jaustųsi nejaukiai dirbdami su romų tautybės asmeniu ir tik 45 proc. jų nejaustų diskomforto, jei jų sūnus ar dukra būtų užmezgę santykius su romų tautybės asmeniu.

Diskriminacija dėl etninės kilmės – ES labiausiai paplitusi diskriminacijos forma. Tai parodo ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros II ES mažumų ir diskriminacijos tyrimas². Tyrime piešiamas nepriimtinas ES gyvenančių romų tikrovės paveikslas:

- skurdas gresia 80 proc. apklaustų romų tėvų ir jų vaikų (palyginti su 17 proc. gyventojų apskritai);
- kas trečiam romų tautybės vaikui bent kartą per mėnesį gali tekti eiti miegoti alkanam;
- 47 proc. jų nelanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas;
- kas trečias iš apklaustų romų namų ūkių įsikūręs name be vandentiekio vandens; kas antra romų šeima savo būste neturi tualetu, dušo ar vonios kambario; kas penktas namų ūkis įsikūręs name kiauru stogu, drėgnomis sienomis ir pamatais arba pūvančiais langų rėmais;
- tuo metu, kai buvo atliekamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros II ES mažumų ir diskriminacijos tyrimas, 63 proc. 16–24 metų amžiaus romų tautybės jaunuolių neturėjo nei darbo, nei mokėsi ar lavinosi, palyginti su 12 proc. siekiančiu tos pačios amžiaus grupės nesimokančio ir nedirbančio jaunimo ES vidurkiu;
- 41 proc. romų jaučiasi diskriminuojami mokykloje, darbe, būsto klausimais ir ligoninėse.

Kitos organizacijos (tarp jų NVO, stebėjimo ir tarptautinės organizacijos) pateikia panašų romų gyvenimo sąlygų ir įvairių priešišku romams apraiškų visose gyvenimo sferose vaizdą.

Būstas

- 40 proc. apklaustų romų tenka ropštis per tvorą, kirsti greitkelį arba gintis nuo benamių šunų, kad gautų kasdienėms reikmėms būtino vandens: tai, ar jis saugus naudoti, dažnai lieka nepatikrinta, taigi jis gali būti užterštas. Darbas parnešti vandens daugiausia tenka moterims ir mergaitėms. Aptikta įrodymų, kad nemažai romų vandens ir kanalizacijos iki šiol neturi dėl diskriminacijos ir viešųjų institucijų nesugebėjimo užtikrinti galimybės naudotis šiomis komunalinėmis paslaugomis³.

¹<http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2077>.

²<http://fra.europa.eu/en/project/2015/eu-midis-ii-european-union-minorities-and-discrimination-survey/publications>.

³<http://www.errc.org/article/thirsting-for-justice-new-report-reveals-depth-of-discrimination-faced-by-europes->

- Italijoje tūkstančiai romų šeimų gyvena segreguotose stovyklose, atkirstose nuo pagrindinių paslaugų, kur gyvenimo sąlygos dažniausiai neatitinka standartų ir žmonėms yra nederamos, pvz., šios stovyklos būna arti sąvartynų, lėktuvų kilimo ir tūpimo takų, o tai pažeidžia ir nacionalinius teisės aktus dėl būsto, ir tarptautinius standartus¹.
- Čekijos Respublikoje dėl diskriminacijos nuomos sektoriuje apie 100 000 romų buvo priversti keltis į 4 000 standartų neatitinkančių viešbučių ir bendrabučių, o šių landynių savininkai iš jų reikalauja nuomos, triskart viršijančios rinkos kainą už eilinį butą².
- 2016 m. Prancūzijoje per 10 000 romų (daugiau nei šešios iš 10 romų šeimų, įskaitant vyresnio amžiaus asmenis ir mažamečius vaikus) buvo prievarta iškeldinti iš savo namų – kai kurie po keletą kartų – daugeliu atvejų viduržiemį ir nesuteikus kito būsto³.
- 2013–2016 m. Italijoje maždaug 2 200 žmonių buvo iškeldinti iš neoficialių stovyklų nesuteikus kito deramo būsto; dauguma jų buvo laikinai apgyvendinti perpildytose skurdžiose segreguotose skubiai parengtose prieglaudose be būtiniausių patogumų. Minėtuojų trejų metų laikotarpiu kiekvienas iš šių asmenų vidutiniškai buvo iškeldintas bent penkis kartus⁴.
- Nuo 2016 m. vasario mėn. Bulgarijoje buvo išleista 514 įsakymų dėl gyvenamųjų pastatų nugriovimo; 500 (97 proc.) šių pastatų priklausė romams. 201 iš šių įsakymų jau įvykdytas. Šiais atvejais romams, įskaitant vaikus ir pažeidžiamus šeimų narius, alternatyvus būstas suteiktas nebuvo, taigi jie liko benamiais. Romų gyvenvietės buvo griauamos masiškai. Romams nebuvo pranešta apie konkrečią įsakymo vykdymo datą, taigi dauguma neturėjo galimybės išsinešti baldų ir asmeninių daiktų. Kai kurie neteko ir tapatybės bei kitų asmens dokumentų⁵.
- Pastaraisiais metais Slovakijoje iškilo 14 sienų ir barjerų siekiant romus atskirti nuo likusios visuomenės⁶.

Galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis

- Kaip rodo Bulgarijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Vengrijoje ir Čekijos Respublikoje atlikti tyrimai, romų naujagimių mirtingumas 2–6 kartus viršija bendrą gyventojų rodiklį⁷.
- Romų tikėtina gyvenimo trukmė 10 metų trumpesnė nei Europos vidurkis⁸.

roma-in-accessing-water/4561.

¹ <https://www.amnesty.org/en/documents/eur30/5078/2016/en/>.

² <http://www.errc.org/article/errc-submission-to-the-european-commission-on-the-eu-roma-framework-february-2016/4462>.

³ <http://www.errc.org/article/thousands-of-roma-forced-onto-streets-of-france-in-2016/4549>.

⁴ <http://www.errc.org/article/errc-submission-to-the-european-commission-on-the-eu-roma-framework-february-2016/4462>.

⁵ <http://www.equalopportunities.eu/docs/REPORT-2017-en.pdf>.

⁶ <http://www.ergonet.org/ergo-network/campaigns/wall-free-europe/>;

http://snslp.sk/CCMS/files/NHRI_Report_ICCPR_SNCHR.pdf.

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-216_en.htm.

⁸ Ten pat.

- Kai kuriose Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos ligoninėse veikia segreguotos standartų neatitinkančios gimdymo palatos, o romų tautybės pacientės gimdymo metu patiria rasinį ir fizinį smurtą¹.

Galimybė mokytis

- Segregacija mokykloje – gėdinga visos Europos tikrovė. 2016–2017 m. mokslo metais romų moksleiviai visose Čekijos Respublikos pradinėse mokyklose sudarė 3,7 proc. visų moksleivių, be to, jie sudaro 30,9 proc. visų moksleivių, kurie mokosi pagal lengvą protinę negalią turintiems vaikams skirtas mokymo programas².
- Pastarojo meto moksliniai tyrimai rodo, kad 20 proc. romų Čekijos Respublikoje ir Slovakijoje lankė mokyklą arba klasę, kuri buvo ir specialios pakraipos, ir sudaroma tik arba daugiausia romų. Panašių atvejų randama ir kitur, įskaitant Prancūziją, Graikiją ir Bulgariją. Kas antras romas Vengrijoje ir Slovakijoje lankė įprastą mokyklą ar klasę, sudaromą tik arba daugiausia romų. Padėtis Graikijoje, Čekijos Respublikoje, Bulgarijoje, Prancūzijoje ir Rumunijoje skiriasi nedaug³.

Galimybė įsidarbinti

- 2010 m. 80 proc. romų Švedijoje buvo bedarbiai⁴.
- Ispanijoje dirba ir užsidirba 38,5 proc. romų, nors didžiosios gyventojų dalies rodiklis siekia 83,6 proc. Dėl visuomenėje giliai išsisknijusių prietarų ir stereotipų romų galimybes įsidarbinti daugelyje sektorių veikia diskriminacijos ir atmetimo dėl etninės kilmės veiksniai⁵.

Bepilietybė ir asmens dokumentų neturėjimas

- Dėl Balkanų karo daug romų Italijoje yra likę be pilietybės arba rizikuoja tokiais tapti. Tūkstančiams Italijoje gimusių romų vaikų gresia netikrumas, nes teisiniu požiūriu jie lyg nematomi, be to, jie neturi pagrindinių teisių, nors jų šeimos Italijoje gyveno dešimtmečius⁶.
- Manoma, kad Rumunijoje be gimimo liudijimo gyvena apie 15 000 romų, taigi jie neturi teisės į tapatybę ir veiksmingą pilietybės pripažinimą⁷.

Galimybė kreiptis į teismą ir užsitikrinti teisingą policijos darbą

- Romų tautybės moterys buvo dešimtmečiais prievarta sterilizuojamos Čekijos

¹ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/493021/IPOL-FEMM_ET\(2013\)493021_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2013/493021/IPOL-FEMM_ET(2013)493021_EN.pdf); <http://www.szuleteshaz.hu/wp-content/uploads/2016/05/Roma-women-in-maternity-care.pdf>; <https://rm.coe.int/cc151casedoc1-en-complaint/1680725339>; http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0016/235141/e96931.pdf.

² <http://www.errc.org/cms/upload/file/czech-upr-march-2017.pdf>.

³ http://www.romaeducationfund.hu/sites/default/files/documents/segregation_of_roma_children_in_education_-_successes_and_challenges_-_final.pdf.

⁴ <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2010/07/sou-201055>.

⁵ https://www.gitanos.org/que-hacemos/areas/employment/en_cifras.html.

⁶ http://www.statelessness.eu/sites/www.statelessness.eu/files/Italy_0.pdf.

⁷ <http://www.statelessness.eu/sites/www.statelessness.eu/files/Romania.pdf>.

Respublikoje, Suomijoje¹, Vokietijoje, Vengrijoje, Slovakijoje ir Švedijoje. Ne viena vyriausybė vis dar turi parengti kompensavimo mechanizmą ir pripažinti, kad iki 1990 m. buvo vykdoma sistemiška valstybės remiama romų tautybės moterų sterilizacija be sąmoningo jų sutikimo, be to, ji tęsiasi ir XXI a. – ypač dėl to, kad šios valstybės nepajėgia apsaugoti reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis besinaudojančių moterų neliečiamumo ir teisių².

- Tikimybė, kad Bulgarijos romai skūsis policijos poskyriuose patiriamu smurtu, dukart didesnė negu ne romų atvejų; nepilnamečių romų atveju šis rodiklis siekia 70 proc.³
- Nemažai Rumunijoje apklaustų smurtą patyrusių romų teigė, kad dėl rasizmo ir diskriminacijos kiekvienu proceso lygmeniu teikti skundą yra ir sudėtinga, ir beprasmiška⁴.

Neapykantos kurstymas ir nusikaltimai dėl neapykantos

- Romai yra neonacių ir dešiniųjų radikalų grupuočių smurtinių išpuolių ir bauginimo, taip pat prieš romus nukreiptų protestų visoje Europoje aukos. Čekijos Respublikoje su neapykantos kurstymu ir smurtu yra susidūrę 32 proc. romų; du trečdaliai nukentėjusiųjų apie šiuos nusikaltimus taip ir nepranešė.

Štai istoriniai duomenys, apie kuriuos išgirstame retai: per Holokaustą buvo sunaikinta 25–50 proc. romų bendruomenės. Nežiūrint į tai, vykstant Niurnbergo procesui nė vienas asmuo nebuvo teisiamas už romų žudymą dujų kamerose, liudytoju į teismą nebuvo iškviestas nė vienas romas ir niekam nebuvo kompensuota už jų atžvilgiu įvykdytus nusikaltimus.

Pirmą kartą romų holokaustą 1982 m. pripažino Vokietijos Kancleris Helmut Schmidt. Nuolatinė paroda „Europos romų naikinimas“ Aušvice duris atvėrė tik 2001 m. Pirmoji romų holokausto aukų atminimo vieta Berlyne atidengta tik 2012 m. Romų holokausto aukos deramos kompensacijos iki šiol nėra gavusios nė vienoje ES šalyje, o Lety – buvusios nacių koncentracijos stovyklos romams Čekijos Respublikoje vietoje – šiuo metu veikia kiaulių ūkis.

¹https://www.researchgate.net/publication/316474619_On_the_History_of_Alegal_and_Coercive_Sterilization_Some_Legal_and_Ethical_Perspectives.

² <http://www.errc.org/cms/upload/file/coercive-and-cruel-28-november-2016.pdf>;
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/493021/IPOL-FEMM_ET\(2013\)493021_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/493021/IPOL-FEMM_ET(2013)493021_EN.pdf).

³ <http://www.errc.org/blog/roma-lives-matter-bulgarian-rom-killed-for-possession-of-pesticides/168>.

⁴ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16737&LangID=>.

12.7.2017

MOTERŲ TEISIŲ IR LYČIŲ LYGYBĖS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui

Pagrindinių teisių aspektai romų integracijoje ES: kova su priešišku romams
(2017/2038(INI))

Nuomonės referentė: Malin Björk

PAKEITIMAI

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetą atsižvelgti į šiuos pakeitimus:

Pakeitimas 1

Pasiūlymas dėl rezoliucijos C konstatuojamoji dalis

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

C. kadangi struktūrinis priešiškus romams aptinkamas visais Europos visuomenės lygmenimis;

Pakeitimas

C. kadangi struktūrinis priešiškus romams aptinkamas visais Europos visuomenės lygmenimis *ir visuose Europos geografiniuose regionuose*;

Pakeitimas 2

Pasiūlymas dėl rezoliucijos D a konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Da. kadangi skaudesnę diskriminaciją patiria asmens dokumentų neturinčios romų moterys ir mergaitės;

Pakeitimas 3

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G a konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Ga. kadangi preziumuojama, kad romai yra didžiausia mažumos grupė Europos Sąjungoje; kadangi Europoje giliai įsišaknijusi romų diskriminacija ir neigiami stereotipai apie romus; kadangi romų moterys patiria daugialypę ir tarpsektorinę diskriminaciją dėl to, kad yra moterys, ir dėl to, kad priklauso romų etninės mažumos grupei;

Pakeitimas 4

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G b konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gb. kadangi remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija draudžiamas diskriminavimas visais pagrindais, įskaitant etninę kilmę, ir joje įtvirtinta pagarba kultūrų įvairovei ir lyčių lygybei; kadangi Europos Sąjunga turi atvirai įsipareigoti kovoti su socialine atskirtimi, rasizmu, diskriminacija ir lyčių nelygybe;

Pakeitimas 5

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G c konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gc. kadangi investicijos į romų moterų ir mergaičių švietimą bei jų raštingumo ir skaičiavimo įgūdžių stiprinimas, didesnis jų užimtumas ir geresnės galimybės naudotis ištekliais – pradedant didesniu politiniu aktyvumu visuomenėje ir baigiant geresnėmis galimybėmis gauti

*paskolą bei teise būti žemės savininkėmis
– buvo įvardytos priemonėmis romų
moterims ir mergaitėms įgalėti;*

Pakeitimas 6

**Pasiūlymas dėl rezoliucijos
G d konstatuojamoji dalis (nauja)**

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gd. kadangi, vadovaujantis 2010–2015 m. ES moterų ir vyrų lygybės strategija, Komisija turi remti lyčių lygybės skatinimą įgyvendinant visus strategijos „Europa 2020“ aspektus; kadangi Tarybos išvadose dėl ES romų integracijos nacionalinių strategijų plano reikalaujama, kad visose romų įtraukčiai didinti skirtose politikos srityse ir veiksmuose būtų atsižvelgiama į lyties aspektą;

Pakeitimas 7

**Pasiūlymas dėl rezoliucijos
G e konstatuojamoji dalis (nauja)**

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Ge. kadangi rasizmas, ekonominiai sunkumai ir kitos diskriminacinės sistemos prisideda prie nelygybės sluoksnių atsiradimo ir galių atėmimo iš romų moterų dinamikos;

Pakeitimas 8

**Pasiūlymas dėl rezoliucijos
G f konstatuojamoji dalis (nauja)**

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gf. kadangi moterys apskritai ir marginalizuotos moterys, įskaitant romų moteris, konkrečiai iki šiol susiduria su

įvairiomis kliūtimis, dėl kurių negali prasmingai dalyvauti politiniu lygmeniu;

Pakeitimas 9

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gg. kadangi, remiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) duomenimis^{1a}, 2016 m. darbu turėjo tik 16 proc. romų moterų, palyginti su 34 proc. romų vyrų; kadangi duomenys taip pat rodo, kad 2016 m. 72 proc. jaunų 16–24 metų amžiaus romų moterų nei dirbo, nei mokėsi, nei lavinosi, palyginti su 55 proc. jaunų romų vyrų; kadangi 71 proc. 18–24 metų amžiaus romų moterų iki galo neįgyja išsilavinimo ir nebaigia mokymų;

^{1a.} <http://fra.europa.eu/en/publication/2016/eumidis-ii-roma-selected-findings>.

Pakeitimas 10

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G h konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gh. kadangi romai ypač pažeidžiami prekybos žmonėmis požiūriu, nes patiria neproporcingai didelį poveikį dėl diskriminacijos ir kliūčių, su kuriomis susiduria mėgindami pasinaudoti viešosiomis paslaugomis, pvz., mokyklomis, sveikatos ir socialinėmis paslaugomis bei galimybėmis įsidarbinti; kadangi pavojus tapti prekybos žmonėmis aukomis, taip pat pakartotinės prekybos žmonėmis aukomis seksualinio išnaudojimo ir gatvės nusikaltimų tikslais ypač gresia romų vaikams;

Pakeitimas 11

Pasiūlymas dėl rezoliucijos G i konstatuojamoji dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

Gi. kadangi Europoje tebėra labai paplitęs smurtas prieš romų moteris ir mergaites, įskaitant smurtą namuose, priverstines santuokas, priverstinę sterilizaciją ir žodines užgaules;

Pakeitimas 12

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 1 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

1a. labai apgailestauja, kad romai, ypač romų moterys ir mergaitės, toliau kenčia dėl plačiai paplitusios diskriminacijos ir priešiško romams, kurie neleidžia ištrūkti iš uždaro sunkumų, atskirties, segregacijos ir marginalizacijos rato; pabrėžia, kad su rasizmu, nukreiptu prieš romus, būtina kovoti visais lygmenimis ir visomis priemonėmis; pabrėžia, kad šis reiškinys yra ypač įsisenėjusios, smurtinės, pasikartojančios ir įprastos formos rasizmas;

Pakeitimas 13

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 5 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

5a. ragina Komisiją užtikrinti finansinius išteklius, kurie būtini kovos su diskriminacija ir kovos su rasizmu politikai įgyvendinti; atkreipia dėmesį į

tai, jog būtina rengti programas, kurios būtų remiamos ES sanglaudos lėšomis, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į žmogaus teisių aspektą; ragina į finansavimo susitarimus įtraukti lyties aspektą ir tarpsektorinę analizę; mano, kad poveikio lyčiai vertinimai ir biudžeto sudarymas atsižvelgiant į lyties aspektą naudingi vertinant, kokį poveikį moterims daro finansavimo prioritetai, finansinių išteklių paskirstymas ir finansavimo programų specifikacijos; pabrėžia būtinybę sistemingai rinkti ir reguliariai analizuoti pagal lytį suskirstytus duomenis;

Pakeitimas 14

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 6 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

6a. *ragina priimti ir greitai įgyvendinti Europos prieinamumo aktą, siekiant užtikrinti lygiateisę prieigą prie paslaugų;*

Pakeitimas 15

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 7 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

7a. *ragina greitai priimti ir įgyvendinti kovos su diskriminacija direktyvą, kartu pripažįstant būtinybę atsižvelgti į konkrečius opius klausimus, siekiant imtis tikslinių prieš įvairius diskriminacijos sluoksnius nukreiptų veiksmų ir priemonių, kuriomis su diskriminacija būtų kompleksiskai kovojama visuose visuomenės sektoriuose;*

Pakeitimas 16

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 8 dalis

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

8. ragina valstybes nares imtis priemonių siekiant užkirsti kelią prieš romus nukreiptam neapykantos kurstymui ir su juo kovoti;

Pakeitimas

8. ragina valstybes nares imtis priemonių siekiant užkirsti kelią prieš romus nukreiptam neapykantos kurstymui ir su juo kovoti ***taip pat, kaip ir su bet kuriuo kitu rasinės neapykantos kurstymu;***

Pakeitimas 17

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 13 dalis

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

13. reiškia itin didelį susirūpinimą dėl to, kad romai neturi lygių galimybių gauti su sveikata susijusios informacijos, naudotis paslaugomis ir priežiūra, taip pat dėl rasinio smurto prieš juos;

Pakeitimas

13. reiškia itin didelį susirūpinimą dėl to, kad romai neturi lygių galimybių gauti su sveikata susijusios informacijos, naudotis paslaugomis ir priežiūra, taip pat dėl rasinio smurto prieš juos; ***ragina Komisiją ir valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant skatinti tvarų ir visapusišką romų moterų pajėgumų ugdymą, kurti tokias specializuotas struktūras, kaip informavimo centrai, pritaikyti informacijos apie sveikatą medžiagai teikti bei numatyti reikiamą paramą bendruomeninėms sveikatos iniciatyvoms;***

Pakeitimas 18

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 13 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

13a. ragina ES ir valstybes nares greičiau įdėti visas pastangas, kad būtų kovoje su nelygybe sveikatos srityje, suteikiant romų bendruomenės nariams

lygiateisę prieigą prie kokybiškų viešų sveikatos priežiūros paslaugų ir raginant rūpintis sveikata bei ypač daug dėmesio skiriant romų moterų ir vaikų sveikatos priežiūros reikmėms; pabrėžia, jog svarbu, kad romų moterys ir jaunimas galėtų naudotis paslaugomis, susijusiomis su lytine ir reprodukcinė sveikata bei teisėmis;

Pakeitimas 19

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 13 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

13b. teigiamai vertina tai, kad Komisija neseniai ES vardu pasirašė Stambulo konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo; ragina Tarybą baigti ES konvencijos ratifikavimo procesą, o valstybes nares – galutinai ją įgyvendinti; ragina valstybes nares įgyvendinant konvenciją atsižvelgti į ypatingus romų moterims ir mergaitėms tenkančius iššūkius, susijusius su ankstyvomis santuokomis ir išpuoliais prieš jų fizinę neliečiamybę, pvz., su priverstine sterilizacija;

Pakeitimas 20

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 14 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

14a. ragina valstybių narių vyriausybes ir vietos valdžios institucijas įtraukti romų moteris į romų integracijos nacionalinių strategijų rengimo, įgyvendinimo, vertinimo ir stebėsenos veiklą padedant moterų organizacijoms, romų NVO ir susijusioms suinteresuotosioms šalims bei megzti lyčių lygybės tarnybų, moterų teisių organizacijų ir socialinės įtraukties

strategijas įgyvendinančių subjektų ryšius; be to, ragina Komisiją nuosekliai spręsti lyčių lygybės klausimą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ ir nacionalines reformų programas;

Pakeitimas 21

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 15 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

15a. ragina valstybes nares užtikrinti didesnę veiklos su romų pilietine visuomene koordinavimą ir bendradarbiavimą su ja bei ugdyti jos pajėgumus, siekiant spręsti prekybos žmonėmis romų bendruomenėse problemą; ragina valstybes nares rengti teisėsaugos, pakrančių apsaugos pareigūnams, prokurorams ir teisėjams skirtus papildomus mokymus klausimais, susijusiais su įvairiais prekybos žmonėmis aspektais, įskaitant sesijas, kurių metu būtų siekiama įveikti neigiamus stereotipus ir požiūrį į romus bei atkreipti dėmesį į tai, kad jie neretai tampa arba gali tapti prekybos žmonėmis aukomis;

Pakeitimas 22

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 15 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

15b. ragina valstybes nares skatinti ir remti duomenų apie teises ir kitas priemones, kurių imamasi nacionaliniu lygmeniu siekiant užkirsti kelią smurtui prieš romų moteris ir mergaites bei su juo kovoti, rinkimą ir sklaidą;

Pakeitimas 23

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 16 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

16a. ragina ES ir valstybes nares kovoti su žmogaus teisių pažeidimais ir užkirsti jiems kelią bei apsaugoti aukas užtikrinant, kad būtų teikiama teisinė pagalba ir veiksmingos teisių gynimo priemonės, o ypatingą dėmesį atkreipti į romų moterų, vaikų ir LGBTI asmenų bei neįgalių romų, kurie dažnai patiria daugialypę diskriminaciją, padėti;

Pakeitimas 24

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 19 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

19a. pabrėžia, kad, norint pagerinti romų moterų ir mergaičių padėtį, būtina įgyvendinti konkrečių tikslinę nediskriminacinę politiką, pagal kurią būtų sudaromos vienodos galimybės įsidarbinti ir lavintis, įskaitant mokymąsi visą gyvenimą, ir užtikrinamas kokybiškas būstas, o tai svarbiausia norint, kad pagerėtų jų gyvenimo sąlygos ir kad būtų kovojama su skurdu ir atskirtimi;

Pakeitimas 25

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 19 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

19b. ragina valstybes nares įgyvendinti 2013 m. Tarybos rekomendacijos nuostatas dėl asmenų, kilusių iš etninių mažumų, pvz., romų, o ypač romų moterų, galimybių įsidarbinti valstybės tarnyboje

skatinimo;

Pakeitimas 26

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 19 c dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

19c. ragina įmones ir vietos valdžios institucijas kurti romų moterims skirtas mokymo schemas ir darbo galimybes;

Pakeitimas 27

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 20 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

20a. pabrėžia, kad prielaida romų įtraukčiai ES užtikrinti atsižvelgiant į lyties požiūriu opius klausimus būtų ES masto veiksmų planas, paremtas pagrindinių teisių aspektais, pagal kurį ypatingas dėmesys turėtų būti teikiamas moterų teisėms ir lyčių lygybei, galimybėms naudotis teisėmis (įskaitant švietimą, sveikatos paslaugas, užimtumą, būstą ir socialinę apsaugą), kovai su rasizmu ir nediskriminavimui ir kuris būtų grindžiamas tarptautinėse žmogaus teisių sutartyse, Pagrindinių teisių chartijoje ir Konvencijoje dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims apibrėžtais tikslais, principais ir priemonėmis;

Pakeitimas 28

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 20 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

20b. ragina parengti statistiką, susijusią su daugialype diskriminacija, kuri neretai būna užmaskuota ir nepastebima; ragina parengti specialią ES kovos su daugialype diskriminacija programą, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms grupėms; ragina FRA paskelbti ataskaitą šiuo klausimu;

Pakeitimas 29

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 20 c dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

20c. atkreipia dėmesį į tai, kad norint kovoti su tarpsektorine ir daugialype diskriminacija, kurią visų pirma patiria romų LGBTI asmenys, būtina konkreti tikslinė politika;

Pakeitimas 30

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 21 dalis

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

21. reiškia susirūpinimą dėl to, kad romai menkai dalyvauja kaip vietos, regioninių ir nacionalinių valdžios institucijų partneriai arba jose posėdžiaujantys atstovai, taip pat dėl to, kad vyriausybės jiems neužtikrina galimybės visapusiškai naudotis pilietybe;

21. reiškia susirūpinimą dėl to, kad romai menkai dalyvauja kaip vietos, regioninių ir nacionalinių valdžios institucijų partneriai arba jose posėdžiaujantys atstovai, taip pat dėl to, kad vyriausybės jiems neužtikrina galimybės visapusiškai naudotis pilietybe; **ragina rengti tikslines įgalėjimo programas, kuriomis būtų siekiama didinti ir užtikrinti ilgalaikį romų moterų, jaunimo ir LGBTI asmenų, kaip vietos, regioninių ir nacionalinių vyriausybių atstovų, dalyvavimą;**

Pakeitimas 31

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 21 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

21a. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis veiksmų ir užtikrinti, kad, rengiant visų sričių politiką ir veiksmus, būtų stiprinamas romų moterų ir mergaičių dalyvavimas politikoje ir sprendimų priėmimo procesuose, bei skatinti romų moterų teisių organizacijų įtraukimą;

Pakeitimas 32

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 21 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

21b. ragina Komisiją ir valstybes nares analizuoti, ar įgyvendinant politiką užtikrinami pageidaujami patobulinimai, visų pirma romų moterų ir mergaičių atžvilgiu, ir kaip tai daroma; jei pažanga nedaroma, ragina imtis taisomųjų priemonių;

Pakeitimas 33

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 24 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

24a. ragina imtis tikslinių priemonių, kuriomis būtų siekiama romų moterų ir mergaičių ekonominio įgalėjimo, pvz., socialinio verslumo ir mikrofinansų programų, taip pat sudaryti geresnes galimybes pasinaudoti paslaugomis, siekiant įveikti skurdą ir socialinę atskirtį;

Pakeitimas 34

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 24 b dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

24b. *pabrėžia, kad būtina skatinti romų moterų pilietinį ir politinį dalyvavimą bei lyderystę, įskaitant romų moterų kandidatavimą į renkamas pareigas; ragina ES ir valstybes nares paremti tikslines pilietinio švietimo ir lyderystės mokymo programas romų moterims ir mergaitėms;*

Pakeitimas 35

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 25 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

25a. *ragina valstybes nares užtikrinti, kad į jų romų integracijos nacionalines strategijas būtų įtrauktas specialus skyrius dėl moterų teisių ir lyčių lygybės ir kad kiekviename jų skirsnyje būtų taikomos lyčių aspekto integravimo priemonės, kuriomis būtų siekiama propaguoti moterų teises ir lyčių lygybės principą;*

Pakeitimas 36

Pasiūlymas dėl rezoliucijos 27 a dalis (nauja)

Pasiūlymas dėl rezoliucijos

Pakeitimas

27a. *ragina vyriausybės skatinti ir remti veiksmingą romų moterų dalyvavimą viešajame ir politiniame gyvenime taikant įvairiausias priemones – taip pat ir svarstant galimybę nustatyti minimalaus moterų atstovavimo renkamose įstaigose kvotas;*

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	12.7.2017
---------------	-----------

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	28.9.2017
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 46 -: 1 0: 3
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Jan Philipp Albrecht, Heinz K. Becker, Malin Björk, Michał Boni, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Cornelia Ernst, Tanja Fajon, Laura Ferrara, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Ana Gomes, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Monika Hohlmeier, Brice Hortefeux, Sophia in 't Veld, Dietmar Köster, Barbara Kudrycka, Cécile Kashetu Kyenge, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Roberta Metsola, Louis Michel, Péter Niedermüller, Soraya Post, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Marie-Christine Vergiat, Josef Weidenholzer, Cecilia Wikström
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Marina Albiol Guzmán, Anna Hedh, Livia Járóka, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jean Lambert, Gilles Lebreton, Angelika Mlinar, Emil Radev, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Jaromír Štětina
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Andrea Bocskor, Maurice Ponga, Cristian Dan Preda

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

46	+
PPE	Heinz K. Becker, Andrea Boeskor, Michał Boni, Rachida Dati, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Kinga Gál, Monika Hohlmeier, Brice Hortefeux, Livia Járóka, Barbara Kudrycka, Roberta Metsola, Maurice Ponga, Cristian Dan Preda, Jaromír Štětina, Traian Ungureanu
S&D	Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Ana Gomes, Sylvie Guillaume, Anna Hedh, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Cécile Kashetu Kyenge, Dietmar Köster, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Péter Niedermüller, Soraya Post, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer
ECR	Monica Macovei, Helga Stevens, Branislav Škripek
ALDE	Nathalie Griesbeck, Sophia in 't Veld, Louis Michel, Angelika Mlinar, Cecilia Wikström
GUE/NGL	Marina Albiol Guzmán, Malin Björk, Cornelia Ernst, Marie-Christine Vergiat
Verts/ALE	Jan Philipp Albrecht, Jean Lambert, Judith Sargentini

1	-
ENF	Lorenzo Fontana

3	0
EFDD	Laura Ferrara
ENF	Gilles Lebreton
PPE	Emil Radev

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė